

Letnik IV.

v lažnjivi obleki.

Št. 19. in 20.

Izhaja po **dvakrat na mesec** v Ljubljani, kedar ga prebere in ne konfiscira policija. — Velja **celo leto** 3 gold., **pol leta** 1 gold. 50 kr. in **četrt leta** 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, osebo in narodnost. — Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 15 kr. v administraciji. Vredništvo in opravištvo (administracija) je na velikem trgu hiš. št. 3 v prvem nadstropji na ulice. Tam se sprejema denar.

 Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Kaj nam je treba — kaj se nam dá?

Slovenec povsod je le reven gostač,
Le prošiti mora ko silen berač,
Da od mize drobtina mu pade.
Potem pa še paziti mora strašno,
Da se ne pritepe po noči mu kdo
In drobtinic še teh mu ne vkrade.
Oh, tak je že revež, da komaj še shaja,
Od davkov za živež mu komaj ostaja.
Na mesto, da bi mu polajšal se stan,
Se slabši napravlja za dnevom mu dan.
Mu kruha je treba, pa kaj se mu dá?
Oh, nekaj, kar se mu na hrbtu pozna.

Potreben že davno predsednik je bil,
Ki z lepo bi stranke v deželi miril,
Bi oziral na té se in une.
Ki ne bi imel le vojaški pogum,
Timvéc za deželne razmere razum,
Ter bi spodil nesramne vohune.
Predsednika pa so deželi poslali
Moža, ki kot briča na Janjčah se bali
Jaz vprašam, je to li deželi na prid?
Pritiskanje to je Slovencev na zid.
Predsednika treba, pa kaj se nam dá?
Možak, ki le palico dobro pozna.

Da šole še niso pri nas ko drugod,
Prepričaš o tem se prav lálhko povsod,
Ker je vlada premalo storila;
Je šolski deželni bil narodni svét,
Za šolstvo skrbeti mu vedno predmèt,
Pa je vlada ga v delu zmotila.
Moža, ki marljivo je delal, odstavi,
Izvoli za njega ošabni dve glavi.
Dva huda nemčurja nadzornika sta,
Z nasprotniki naroda vedno gresta.
Nam šolnikov treba, pa kaj se nam dá?
Ošabna kapuna, nemčurja obá.

Za vsako deželo naravna je stvar;
Da se iz večine jej voli glavlar,
Ki rodil se v deželi domači.
Kako bo kak tujec ljubezen imel
Do naše dežele, ki z „rajha“ prišel?
Ki se komaj slovenski še pači?
Al more pač biti dežela vesela,
Če táko je revica „terno“ zadela?
Je Auersperg, Pisker in Vrečko Matie,
Zabela pa še Kaltenegger nam stric.
Domačega treba, pa kaj se nam dá?
Oh, vitez iz „rajha“, slovenski ne zná.

„Brencelj“.

Berači.

Na vso moč smešna, za nas pa res žalostna igra
z vstavoverno ošabnostjo.

Osobe.

Minister.
Pisker,
Matiček,
Kaltenegger,
Ministerski strežaj.

} trije lačni berači.

1. prizor.

Minister. Strežaj.

Strežaj. Vaša ministerska svitlost, silen berač čaka
zunaj, ki se ne dá nikakor odpoditi.

Minister. Od kod je? Ga nisi prašal?

Strežaj. Iz Kranjskega, pravi.

Minister. Bo že kak siten Slovenec. Reci mu, da
me ni doma ali mu pa kaj obljubi. Za Slovence
nimam nič ko obljube. Reci mu, da me ni doma!
Za Slovence me ni doma, razumiš?

Strežaj. To sem mu že rekel, ker že sam vem.

Minister. Pa ne gre predrzneš?

Strežaj. Pravi da ni Slovenec.

Minister. Naj vstopi! (Strežaj gré.)

2. prizor.

Minister. Pisker.

Pisker (se prikloni, da se na nos udari in se mu
kri vlije). Ubog učiteljček iz Ljubljane, najponiž-
nejši sluga Vaše svitlosti bi najponižniši prosil za
službo deželnega šolskega nadzornika.

Minister. Še ni prazna. Ne morem!

Pisker. Pač, pač morete! Kar s peresom potegnite,
pa bo. Jaz sem Vaše svitlosti najpokorniši sluga.
Pisker.

Minister. Pisker? Znano mi je ime. (Zá-se.) Oh,
če mi začne kvasiti kakor je kvasil v ljubljanskem
konšt. društvu, bom prišel ob sluh. Šel pa ne bo
z lepo. Toraj bolje, da mu kaj dam, da gré.
(Glasno.) Naj bo! Vam bom dal, kar želite, le
zarad Vašega hudega jezika. Jarec je odstavljen.

Pisker. Saj sem vedel, da Vaša svitlost ne izpusti svo-
jih blapecev brez uslišanja. Le še diplomu bom prosil.

Minister. Naj Vam jo strežaj v pisarni preskrbi.

Pisker (gré s tako globokim priklonom, da si hrbet
skrivi).

Minister. Take sem si sam izredil. Zdaj me bodo
vsega omolzli. Vem da bo še kdo prišel. (Trkanje.)
Noter!

3. prizor.

Minister. Matiček.

Matiček. Vaše svitlosti blagodarnost mi daje nado,
da tudi jaz nisem zastoj sem prišel.

Minister. Kdo ste? Kaj želite?

Matiček. Jaz sem Valuškov Matiček, navadno Vrečko
in se pečam zlasti s kljubovanjem Slovencev.

Minister. Hitreje, hitreje, nimam časa. Bi mar tudi
Vi radi kako šolsko nadzorništvo? Polovico Vam
ga morem še dati.

Matiček. Le dajte mi ga, vsaka drobtinica od Vaše
mize je dobra za lačne usta Vašega najzvestejšega
hlapca.

Minister. Je že dobro, le idite. (Matiček gre z manj-
šim priklonom kakor Pisker, ker je manjši.) No,
dvoje usta sem že zamašil, v tretje gre rado.
(Trkanje.) Noter!

4. prizor.

Prejšnji. Kaltenegger.

Kaltenegger. Moj priklon! Jaz sem vitez že. Kal-
tenegger, menim da se me še spominjate. Ali
je že kaj za-me? Dozdaj sem vselej prepozno
prišel.

Minister. (za-se). Ta je najsilnejši, ker je tudi pre-
drzen. Ta je gosposki berač, kateri kaj malega ne
vzame, ker je tu po Dunaji že za ministerski stol
beračil, naj tudi temu usta zamašim, če ne zna
še krog mojega stola riti, in ker ta stol ne stoji
ravno trdo; bi ga znal celó prekucniti. (Glasno.)
Imam nekaj za Vas, deželno poglavarstvo kranj-
ske dežele. Vam je dosti?

Kaltenegger. Hm! Za zdaj ne bo, če ne bo dosti,
bom pa zopet prišel. Se priporočim!

Minister. Še zahvalil se ni! Vem, da je za tacega
požeruha to premalo, pa več sam nimam. Treh
silnih beračev sem se toraj znebil, bom vsaj ne-
kaj tednov mir imel. Poprej so me nadlegovali
sami in po drugih po noči in po dnevi. Je že
sitno, če človek kaj obljubi. — Kaj bodo pa Slo-
vencei rekli? Hm! saj so potrpežljivi, da jih človek
kar okoli roke ovije. Če pridejo, jim bom pa zo-
pet kaj obljubil.

(Zagrinjalo pade, ker ga je sram.)

Klic.

Bratje iz „rajha“! Posebno tisti, kateri domá niste
nikjer za rabo! V Avstrijo prideto za mano, zlasti kranj-
ska dežela je vgodna takim pritepencem. Glejte, jaz
sem že deželni glavar postal. Ni Vam treba znati slo-
venskega jezika, ker je tukaj tako narejeno, da se mo-
rajo domači zavolj tujcev nemški učiti. Le sem, le sem,
kar je hromovega v „rajhu“, tukaj so za nas dobre
krave, da jih molzemo.

Kaltenegger.

Samotne misli zaprtega.

(Iz Žabjeka.)

„Ena nesreča pride le redko sama“, pravi nemški
pregovor; zato pa ni postal samo Pisker šolski nad-
zornik, ampak tudi Vrečko.

Pravijo, da so misli proste. Če bi bilo to res, bi
„Brencej“ ne bil na Žabjeku, kajti on ni nič drugega
pisal, kakor svoje misli.

Kar je drugim ljudem vsakdanji kruh, to so c. k.
deželni sodnji hudodelniki. Če bi ne bilo nobenega hu-
dodelnika več, od koga bi pa živela c. k. deželna sod-
nija? C. k. deželna sodnija pa mora biti, toraj morajo
biti tudi hudodelniki.

Pravijo, če gre kdo na Žabjek, da gre tje, kjer
muh ni. Zakaj na Žabjeku ni muh? Zato, ker še lju-
dem nič ne ostaja, da bi muhe jedle.

Nemčurji nam očitajo, da imamo tako malo oli-
kanih Slovencev. Ne prav po krivici, kajti marsikter
Slovenec kedar se olika, postane nemškutar, ali pa vsaj
nemškutári.

Ljubezen do naroda je kakor ogenj. Mladega srca se prime, da je naenkrat vneto; potem strašno gori za domačo reč; ko se lastnik srca oženi, ogenj malo poneha, ko dobi mastno službo, je večidel že pogorelo in potem postane — mrzel pepel, v katerem zadnja iskrica počasi umira.

V tretje gre rado. Za Piskram in Vrečkom mora priti — Kaltenegger. Boljši je biti na Žabjeku, kakor slišati vsak dan slabe novice.

Verjetna novica.

Kakor se sliši iz merodajnih krogov, se je obrnilo nekaj pruskih postopačev in lenuhov, da ki domâ ne morejo priti nikakor do kruha, do avstrijskega ministerstva s ponudbo, da hočejo priti v Avstrijo, če se jim naprej zagotovi služba kacega deželnega predsednika, deželnega glavarja ali ministra. To ponudbo je boje ministerstvo sklenilo resno pretresati.

Stara zastavica.

- Jože. Kaj je to: V sredi votlo, krog kraja ga pa nič ni?
 Tone. To vsak otrok ve: Strah.
 Jože. Ni res! Pisker je.
 Tone. Pisker? Novi deželni šolski ogleduh?
 Jože. Se vé da! Kaj ne veš, da je on slovenski strah?

Predlog.

Jaz predlagam, da kranjskemu deželnemu glavarju, kateri ne razume slovenski, pridâ tolmač, kateri mu bo na pručici pod nogami sedel, in ta naj bo prof. Konšek.

Živela Avstrija!

(Pesem pruskih Nemcev in Židov.)

Oj Avstrija, cesarstvo	Bi slaba se godila,
Obljubljeno si nam;	Da Avstrije nam ni;
Pri tebi gospodarstvo	Pri nas izjedi sila,
Dobi, ki pride k vam.	Ki vsa k vam pribeži.
Kdor pri nas ne doseže,	Kdor ni doma za rabo,
Kar mu srce želi,	Vlačuga al lenuh.
Pa culico zaveže	Svoj jezik vzame sabo,
In v Avstrijo beži.	Pri vas dobi že kruh.

Če usta mu široka	Pri vas pač ne pogine,
In jezik dost kosmat,	Če živ je al Prusák;
Mu služba že visoka	Poglej si bogatine
Se dá kar naenkrat.	Prusák al žid je vsak.
Je dosti bolj razumen	Obljubljena dežela
Domač res kak možák,	Si Avstrija nam res,
Z jezikom tak pogumen	Dokler boš ti živela,
Pa ni, ko je Prusák.	Nam treba ni nebes.

Zatoraj zakričimo:
 Oj živi vekomaj!
 In kar si mi želimo,
 Obilno nam dajaj.
 Preziraj lastne sine —
 In skrbi le za nas;
 Naj slava ti ne mine,
 Oj živi večni čas!

Krišpin Krišpovič.

Zategavoljo naj premišljujem in pregledujem knjigo tiste zgodovine, kolikorkoli imam časa za to odločnega, — kaj tacega, kakor pri nas, ni nikjer več na svetu in jaz v moji nedotakljivi osebnosti bi predlagal, da se pošlje drugo leto kranjska dežela od deželnega predsednika do zadnjega kurjača, bogatina do berača, od največjega gospoda do zadnjega hlapca v tisto dunajsko razstavo; da bo dobila prvo darilo, se sme tim bolj gotovejše reči, ker jaz stavim vse to, kar imam v glavi. In zakaj, veste to, zakaj stavim jaz vse, kar imam v glavi? Zato, ker tudi potem, če stavo zgubim in ne bom imel nič več v glavi, postanem lahko še kak deželni šolski nadzornik. Jaz ne vem, kako je to: včasih, to se bere v knjigi zgodovine, so bolj segali po polnih in modrih glavah, zdaj pa le po puhlih in praznih.

In če pogledamo tega Auersperga, kaj je? Deželni predsednik, kaj ne? Ali je res deželni predsednik? To-

liko, kakor jaz! Dokaz po jezikoslovni poti. —

Od kod prihaja beseda predsednik? Gotovo od glagola „sedeti“. Ali pa Auersperg sedi? Ali ne leta in se ne vozi po deželi kakor hudournik ali vrtavka, da bi pozvedel, kak veter tam vleče in če bi kaj pomagalo nemčurstvu, ako bi deželni zbor razpustil. V Novem mestu se je — naj še to povem, — pripetilo, da je vsa „Bürgergarda“, ko je šla svojo uniformo „luftat“, namestu Auerspergu svoj poklon naredila neki nedolžni gospodični; zakaj da ta gospodična ne toži Novomeščanov za razžaljenja voljo, je ravno tako nerazumljivo, kakor da se imenuje ta Auersperg predsednik. Ne sedi toraj ne, to je dokazano, ali je pa morda pred sedel? To bi bilo le mogoče, ako bi bil slovensk pisatelj ali pa za kake lumparije voljo, kar se pa niti po knjigah zgodovinskih, niti po jezikoslovji nikakor dokazati ne da. Pridemo toraj do sklepa, da ta Auersperg nikakor ni predsednik kranjske dežele, kar pa noče reči, da bi ne bilo bolje za deželo, če bi Auersperg res sedel.

Nego kaj je ta Pisker? Pokveža dolgih kosti, še daljšega obraza, precej ven stoječih ušes in posebno širokih ust, kar je kazal že pri zborih tistega konstitucijskega društva, katero tudi ne ve, zakaj živi. Kar se pri temu Piskru ne vidi, to so možgani, kar je pa tim laglje razumljivo, ker so pod čepinjo skriti, kakor pri ljudeh; kajti noben pisker ni brez čepinje. Ko ga je ministerstvo nastavilo za deželnega šolskega nadzornika, mu ni pod čepinjo pogledalo, kajti ko bi bilo to storilo, bi ta Pisker ne bil — več živ.

Pride Vrečko Matiček, kajti za Piskram ne more priti drug kakor Šafarjev Dolfi, Janez Klobasa ali pa Vrečkov Matiček, kajti Lesjak in Gariboldi sta se za vselej odpovedala, druge take divjašine pa pri nas ni. S tem sem pa že tudi dosti popisal Vrečkovega Matička; posebno če pristavim, da tukaj v majhnem telesu prebiva še manjši duh, kar je tudi lahko razumljivo, kajti če bi v Matičkovem telesu prebival n. pr. Šolarjev duh, bi mu moral iz glave ven gledati, kar bi pa za njega, namreč za Matička ne bilo zdravo, ne lepo in bi tudi ne mogel biti šolski nadzornik iz tega vzroka, ker bi ne bil živ.

Te tri eksemplarije bi jaz poslal na čelu kranjske dežele v tisto dunajsko razstavo, če bi me bila vlada volila v tisto komisijo, kar bi bilo bolj pametno kakor da voli Auersperga za predsednika, Piskra in Matička pa za šolska nadzornika. Naj vlada ne lovi muh in gleda, da se „Brencelj“ ne zapira na Žabjeku, ker jih je dosti, ki bi to bolj zaslužili, iz kar se vidi, da vlada ne plačuje po zaslužkih, kar pa nikakor, nikdar in nikoli ne bo zadrževalo, da si vsak lahko naroči „Brenceljna“, kderkoli in za kolikor časa koli se mu ljubiti hoče.

Iz Olimpa.

Dragi „Brencelj“!

Ker si za dva meseca zdaj dobro oskrbljen in tako zavarovan, da ne more nobeno pismo zaprto do Tebe, in ker bi meni ne bilo ljubo, da bi v te vrste prej kdo drugi vteknil svoj c. k. deželne sodnije svetniški nos, sem Ti ga poslal po svojem strežaju, da Ti ga skoz dimnik vrže. Če ga bomo v prihodnji števali, brali, mi bo znamenje, da si ga gotovo dobil.

Iz našega praga se vidi naravnost na Žabjek, to naj Ti bo dokaz, da je iz Žabjeka do nas pot naravnost, toraj najbližja. Tolaži se s tem in tudi z mislijo, da Žabjek je za političnega slovenskega pisatelja krst, tisti pisatelj, ki še ni bil zaprt, nima nič veljave. Kedar prideš zopet ven, boš lahko ponosno vsakemu rekel: „Kaj boš Ti govoril, Ti še na Žabjeku nisi bil!“ Sv. Miklavž je že jel spletati mično torbico, v katero Te bo posadil in domu na mizo prinesel.

Do Tebe pride malo novic in še tiste vse požvečene po c. k. sodnijskih jezikih. Naj Ti toraj jaz nekatere od tukaj pišem. Te dni smo dobili sem gori nekoga na pol-pesnika, znanega Kosmača, kateri je nekdanj „vreme peval“. Pa saj če bo tako pri vas na zemlji, bodo kmalo vsi pevc in pisatelji, kateri ne bodo hoteli večno sedeti na Žabjeku, samo o vremenu smeli peti in pisati. Mož, pridši k nam, se je seznanil s Potočnikom, ker mu je nekaj v žlahti: Potočnik je namreč vreme delal, Kosmač ga je pa prepeval, se reče, na zadnje ne več, ker je jel na nemčursko stran viseti. Toda mož ni nikomur vode skalil.

Šunder iz čitalniške dvorane ljubljanske o novih volitvah odbornikov se je slišal tudi k nam. Toman se je smejal, da se mu je kar brada tresla. „Jaz sem naroden“. — „Jaz tudi“. — „I no, čemu se pa prepirava?“ — „Zato, ker sem jaz naroden“. — „Saj sem jaz tudi“. — „Ti nisi naroden!“ „Ti tudi ne, če to praviš“. — To ni konca ne kraja. — Za tiskarnico so se lasali, moj Bog, za tiskarnico! Ali nimate še dosti tiskarnic? Ali se narod ne stiska še dosti? Za to že vlada skrbi, Vi skrbite za drugo, za pravo „Slovenijo“ ne za „banko“, ktera vas ne bo zveličala.

Pri moji veri, prav ima Toman!

S tem ostanem Ves Tvoj

Miroslav.

„Brenceljnovi“ sanje.

Žabjek je strašno krasen grad, v njem prebiva veliko ljudi, nekateri imajo svoje sobe, drugih pa je po več skup v eni. Vsak je popolnoma prost, sme iti, kamor gre njegov nos, le kjer se nos ob zid zadene, tam je meja za-nj. Tudi obiskujejo ga lahko — bolhe, kak vrabec na vrtu, pajki, muhe, podgane in druge krotke domače živalice, govoriti sme — sam seboj — kolikor hoče, tudi misliti se sme, jesti, piti in spat.

Posebno prost je pa človek, kedar spi. Takrat se mu sme sanjati, da je všel, da se sprehaja po krasnih krajih, da je knez, bogat, da je pečenko, pije najboljšo vino, itd. Glede sanj je tukaj taka prostost, da še ni bil nihče kaznovan zavoljo njih, v sanjah te sme vsak obiskati, v sanjah zgubi ključ svojo moč.

Se bo kdo toraj čudil, če tudi „Brencelj“ porabi prostost in ima različne sanje, v katerih ga obiskujejo prijatelji, — v katerih mu pošlje nekdo že zdavno obljubljeni sodček vina, — v katerih sedi v čitalnici pri okrogli mizi pri postrežbi kletare tako hitrih, kakor angeljci, v katerih se sprehaja prost pod milim nebom, kjer se tudi drugam vidi, kakor „na Grad“. Da, kaj bi bil Žabjek, če bi bile še sanje po tistem železnem „hišnem redu“ prepovedane! Čuda, da niso!

Čujte toraj, kaj se mu je sanjalo, ko je nekdanj, ležanja in sedenja že truden, za varnim ključem mirno zaspal.

Frčal je po mestu. Kar zagleda velikega nemčurja s seženj visoko pinjo na glavi. Ta mož je strašno hud nemčur, kar je le količkaj slovenskega, se mu že od daleč mrzi in stud; usta ima polna pruske hvale, „Wacht am Rhein“ mu je jutrna in večerna molitev. Če bi mogel, davno bi bil že vse Slovence s kožo in kocinami pojedel, to mu je videti že v očesu, kedar pade na Slovenca.

„Brencelj“ ima take ljudi strašno rad, toraj se mu vsede na pinjo in ga tako spremlja. Pot gre proti „Slonu“. Tje prišedši migne gospod tam stoječemu vozniku.

„Kaj želite, gospod?“ vpraša voznik, pristopivši.

„Me boš peljal v Šiško“, reče gospod, se ve da, nemški, kajti slovenske besede ne spregovori za noben denar, da-si govori svoj materni jezik mnogo gladkeje od tujega mu nemškega.

„Žal mi je, gospod“, odgovori voznik, da Vas ne morem peljati. Glejte, voz je iz slovenskega blaga narajen, konj je kupljen na Slovenskem, piča mu raste na slovenski zemlji, tudi bi ne bilo ljubo Vam, ki ste le za prusko reč vneti, če bi Vas peljal slovenski voznik, bi Vam utegnilo slabo priti, jaz Vam pa nočem škodovati.“

„Če me ti nočeš peljati, me bo pa drug“, godrnja gospod in se obrne k drugemu. A pri tem dobi ravno tak odgovor, tako pri vsih drugih, toraj se zabavlja je podá peš v Šiško. „Brenceljnu“ se smeje srce, gospod pa vso pot gode.

V Šiški se zavije v gostilnico. „Polič vina“, ukaže zopet nemški in se vsede k mizi. Toda krčmar pristopi ponižno, pozdravi s kapico in reče:

Žal mi je, gospod, da Vam ne morem, — ne smem postreči. Glejte, moje vino je rastlo na slovenski zemlji, v kuhinji in jedilni shrambi nimam ne ene reči, ki bi bila zrastle na Pruskem, tudi miza, za katero ste se vsedli, je iz slovenskega lesa, po slovenskih rokah narejena, stoji na slovenski zemlji. Ker vem, kako se Vam gnjuši vse, kar je slovenskega, ne mogel bi dati odgovora, če bi bil jaz kriv, da bi Vam kaj škodovalo. Toraj bom ponižno prosil —“

Pri teh besedah mu z vljudno prijaznostjo pokaže vrata.

„K Vam me ne bo več, Vi zarobljenec Vi“, se grozi gospod in gre v drugo gostilnico, kjer se mu pa nič bolje ne godi. Srdu že skoro bolan se vrne z „Brenceljnom“ na pinji nazaj proti Ljubljani in zavije v Kozlerjevo pivnico.

„Vrček piva“, veli, se ve da, nemški, se vsede ves spehan k mizi in položi pinjo z „Brenceljnom“

vred na stol tik sebe. Toda natakari, mesto da bi tekeli po pivo, se ponižno prikloni in reče:

„Ne zamerite, gospod, mi imamo pivo le iz slovenskega ječmena, iz pruskega je nimamo, toraj bi Vam vtegnila škodovati. Ne upam si Vam je prinesiti.“

Zdaj gospod ne reče nič, timveč zgrabi pinjo in jo zvrne na glavo ter sopiha kakor hlapon nazaj v Ljubljano.

Pride do tabačnice. „Smodke“, zareži skozi oknice, ktere ga mu je prodajalka na pol odprla.

„Obžalujem, gospod“, pravi deklica, „pruskih nimam nič, druga bi Vam pa ne teknila —“

„Tak mi dajte vsaj ognja“, reži gospod in izleče iz žepa še precej dolg čik.

„Mi je jako žal! Klinčki so iz slovenskega lesa —“

„In ti menda tudi“, se zadere gospod in hiti kakor vihar naravnost domu. Tam se vsede jezen in vrže klobuk z „Brenceljnom“ vred v kot. Pride žena s pismom v roki.

„Ti, mož“, ga nagovori, „to-le je poslal gospodar. Na, beri!“

Gospod hitro odpre pismo in bere strmečega pogleda:

„Blagorodni gospod! Ne zamerite, da Vam naznamim, da si prihodnje četrtletje poiščete družega stanovanja, kajti moja hiša je sezidana iz slovenskega kamnja —“

Dalje gospod ne bere, jezen škriplje z zobmi in vrže pismo zmečkano pod mizo. Žena ga gleda debelo.

„Kaj bomo kosili?“ zarohni nad tresočo se revico?

„Oh, ti moram še vse povedati“, pravi žena, „Misli si, kaj se mi je primerilo, ko sem šla danes s kuharico na trg za kosilo kupovat. Kaj tacega bi se ne bi mogla misliti.“

„Je bilo drago, ne?“ prava mož, malo radoveden.

„Kaj samo drago! Tega se že človek navadi. A poslušaj me! Prideva s kršenico do kmečke ženske, ki ima v jerbasu jajca na prodaj. Po čem so jajca? jo vprašam. Po trije za groš, mi odgovori. Daj mi jih za štiri groše, rečem jaz. — Pa premisli, kak odgovor dobim na to! — Ne zamerite, gospa, pravi ženska, jajca je znesla kokoš, ki je zležena v slovenskem gnjezdu, ktera zoblje slovensko pičo, toraj bi Vam utegnila škodovati. Tega pa jaz nočem, raj Vam ne dam jaje.“

„Tako mi je šlo pri vsih drugih. Ej, sem si mislila, bomo pa danes potrpeči, jutri jih bom že dobila. — Prideva z deklo do Krakovčanke, ki zelenjavo za prikuho prodaja. Jaz si nabere nekaj lepše v cajnico, a misli si predrznost babe! Vso mi nazaj v svoj jerbas pobere in reče: Gospa, ta zelenjava zrastla je na slovenskem gnoju, na slovenskih njivah; pruske bi Vam rada dala, pa je nimam, slovenska bi Vam pa vtegnila v želodec obležati, in Vaše boleznj potem bi bila jaz kriva, kar mi pa vest ne pripusti. Ne zamerite, kedar bom imela kaj pruskega, Vam bom poslala v hišo.“

„Ni mogoče“, zarohni gospod, „ali nisi šla na rotovž tožiti?“

„Sem šla“, pravi žena, „pa tam so mi rekli, da nimajo pruskega tržnega komisarja. —“

„Pripoveduj dalje“, veli gospod, jeze ves višnjev.

„Grem k mesarju“, pripoveduje žena dalje, „pa čudi se! tudi ta mi pove, da ni ne enega pruskega živinčeta zaklal, mesa od slovenske živine si mi pa ne upa dati, ker bi si gospod lahko želodec pokvaril in bi potem njegova mesnica v slabo ime prišla, češ da prodaja nemara meso erknjene živine. Še prešičevega mesa mi ni hotel dati, izgovarjaje se, da kolje le kranjske in hrvaške prešiče, pruskih ne. Pristavil je še, da

mi bo že naznanil, kedar bo dobil kako živino iz Pruskega, do tje pa si mi res ne upa več dajati mesa, naj se toraj drugam obrnem. Prav tako se mi je godilo pri vsih družih mesarjih in tako sem prišla brez mesa domu.“

„A, a, to je odveč“, divja gospod, „kaj pa z ribami? Jih danes ni bilo? Saj je petek?“

„Pač, bilo jih je dosti, pa vsak ribič je rekel, da jih je vjel v slovenskih vodah in si jih meni ne upa prodati. Nekdo je imel zajca na prodaj, a tudi ta mi reče, da ga je vstrelil v slovenskem gozdu; ako hočemo zajce jesti, naj počakamo, da jih bo kdo iz „rajha“ sem na prodaj prinesel, ker bi nam slovenski lahko škodovali. — Tako je šlo dalje, za karkoli sem prala, vse je bilo slovensko, ne vem, ali so ljudje tu znoreli kali?“

„I, kaj bomo pa vendar jedli danes?“ vpraša gospod, jeze ves raz sebe.

„Nič“, pravi žena, „ker nisem prav nič dobila. Se drv, ki so nam včeraj pošle, nisem mogla kupiti. Bilo jih je polni trg, a vsak je rekel, da so po slovenskih rokah naklana iz slovenskih deblov, ki rastejo na slovenski zemlji, da bi toraj za Pruse ne bile za rabo.“

V tem hipu stopi kuharica, ob enem dekla, v sobo.

„Ne zamerite, gospod“, začne odločno, „danes čez štirinajst dni grem proč, poiščite si drugo. Jaz sem rojena na slovenski zemlji, na tej zemlji sem zrastla —“

„In tele postala! se zadere gospod. „Le pojdi le, če hočeš ta hip. Da bi vrag vse pobral!“

Komaj odide dekla, se prijoka starejši deček iz šole.

„No, kaj ti je, srček moj?“ ga vpraša mati ter ga boža; „ali te je kdo vdaril?“

„O ne!“ se kremži dete. „V šoli so vsi dečki vstali in šli iz šole, rekoč, da so slovenski otroci, toraj meni gotovo trn v peti.“

„Pa kaj nisi učitelju tega zasramovanja potožil?“ prava oče že skoro brez sape.

„Pač, sem“, odgovori deček, „pa učitelj mi je rekel, da je boljši, da grem v kako prusko šolo, ker se v slovenski nič ne uči, bi bilo toraj škoda za denar, ktere ga bi stariši skoz okno metali.“

Očetu leži že psovka na jeziku, pa v tem hipu vstopita dva fanta.

„Gospod čevljarski mojster se puste priporočiti“, prične prvi, „pa ker nimajo ne pruskega usnja, ne delalcev —“

„Drugo že vem, le pojdi!“ se reži gospod. „Kaj pa ti? Čegav si ti?“ se obrne k drugemu dečku.

„Gospod krojaški mojster“, poroča deček, „se priporoče, pa da nimajo ne nitke pruskega —“

Dalje deček ne pride z besedo, gospod ga zgrabi za vrat in vrže po stopnicah doli, potem zgrabi pinjo, na kateri „Brencelj“ še zmiraj mirno sedi, in se poda na ulice novega stanovanja iskat. Vidi mnogo listov nabitih, a povsod je opazka, da bi se kakemu Prusaku ne oddalo stanovanje, ker se hišni gospodar boji, da bi mu prehitro v njem, ker je iz slovenskega materijala zidano, ne zbolel ali da bi se mu kaj družega ne pripetilo.

Ko čez uro domu pride, pravi ženi:

„Pripravi se za pot. Jutri gremo iz te proklete dežele!“

„Dobro! Izvrstno! Bog z Vami!“ zakriči „Brencelj“ in — — — se zbudi v postelji na Žabjeku, in vidi, da se mu je ta lepa dogodba le sanjala.

Če bi bila resnična, stavim, da so v enem tednu vsi Prusaki in zagrizeni nemčurji unkraj slovenskih mej.

Rešpehtarjova kuharica.

Zdej sem enkrat per en voreng slobenarsk familengi, k so koker se šika. Frava so strašno vnetá za vse, kar je slobenarskega, toko znajo vsok govort, če čjo, da jih nas eden, k' je že belj obrihtan v kuheltajč, še skor ne zastop ne. Jest sem bla prov cfridna, de bom imela enkrat legnat, se naučit belj nobeljslobenarskešprahe, koker je v cajtengah drukana. Pa koj k' v hišo stopim, je bla prva beseda naše frave: „Sej znaš tud nemšk, ne?“ Jest sem bla vsa fer-

plifana, in prašam: „Zakoga mi pa bo tajč, gnadjiva frava?“ — „De boš mogla z otroci govort, zato k' otroc ne znajo slobeniš.“

Dete vender, sem s mislila, od kod pa so ti otroc? Kaj niso od frave? Al jih je od kod drgod bestelala? Jest sem polej rekla, da tolk že znam, de bom vedla, kaj otroc vočjo' za drug pa ne nucam.

Pa res, vi ne vste, koko je v ti slobenarsk birtšoft! Ne per miz, ne kje drugod se ne sliš slobenarske besede, gospod govore s fravo tajč, z otroci govorta oba tajč, mi mormo z otroci tajč govort, toko de je vse od vrha do tal tajč. Ta mal otrok je glih začel jeejlat in prve besede so: „Šen pite mama, šen pite papa!“ kar mi glih toko naprej pride, koker de b' kakšenga kužka obrihtval.

Eden fantov je pa že več, de v šolo hod. Kder grem jest na plac, ga morem v šula peljat. K' sem ga ta prvbart peljala, sem s' mislila, sej gre toko v slobeniš obtajlengo, de se bo saj v šol naučil, k' se doma ne. Pa so me še frava poklical in rekli: „Sej veš, Špela, kam ga morš peljat. V tajč obtajlengo.“ K' sem se mal čudila in rekla: „Pa sej je iz slobenarske hiše, tok sliš v slobeniš obtajlengo?“ so me pa grdo pogledal in zarenčal: „Kaj veš ti, kam sliš! V slobenarskih obtajlengah so sami pavri, med take pa moj otroc' ne slišjo.“ Potlej sem pa mogla peljat froca v tajč obtajlengo. —

Zvečer hodjo frava v tejater večtal vsak dan, samo kder Slobenarji špilajo, tačas ne gredo vselej; če gredo, gredo le zavolj svetá, polej pa doma pravjo: „To je blo dons dolgcajt! V tajč tejatri se saj človk kej untergolta, je tud bel nobelj pubelkue, ne samo iz forštata in čitalnice.“ Nej belj ferdrisa se jim pa, kder morjo iti v čitalnico h kakšni besed, se ve, zavolj ljudi, de se preveč ne zamerjo. Tačas so vselej polej dva dni strašno sitni, nič jim prov ni ne v kuhnji, ne v birtšoft.

Vidte, taka je slobenarska hiša. Jest sem s' vso drgačno forstelala, če bom dolg tukej, se bom še pro dobro kuheltajč naučila. To se bo „Brencelj“ čudil, k' pride iz Žabjeka, de bom že tolk tajč znala! Tode „Brencelj“ je neumen, k' se dá zapret za tako reč, k' jo sami Slobenarji domá z nogam teptajo!

Zdej pa adijo! Morbit vam bom drugbart še kej povedala iz te „slobenarske hiše.“

Za c. k. državnega pravdnika.

(Političen članek jako sumljivega zadržaja.)

Mi Slovenci smo v Avstrije oné, vsak ongavi oné se sme z nami ongaviti, in onému ne pride na onó, da bi takega ongá za oné ongavil. Res je tako ongavo pri nas, posebno kar je oné — oné postal; kaj pa moramo reči k temu, kar se je zongavilo nedavno! Dva ongá, ktera imata toliko v oném, kakor oné, ki ima dolge oné, postaneta oné, drug pa, ki je toliko ongavil za onó, se odongavi, gotovo zato, ker je bil oné in ni hotel trobiti z onim v en oné. Kaj tako ongavega se more goditi le pod tako ongavim oném, ki na vso moč ongavi, da bi poongavilo vse, kar je ongavega, da bi oni ongavili, kakor bi hoteli. To pa je naravnost ongavo! Kje je oné!

Vi oné! Ne mislite, da bo to oné kdaj drugačno, kajti kdor je tako ongav, kakor je zdajno oné, zasluži, da bi prišel v oné, ne pa da bi sedel na oném. Ali nas hoče oné kar naravnost ongaviti? Zakaj nas pa vseh koj ne zongavi, da bo imela potem onó pred nami. Naj se ongavi, kakor oné leta, ko so se oni ongavili; pa so poslali ongá tje, ta jih je dal kar na oné ongaviti, kajti kjer ongavi oné, pobegne oné v zadnjo onó.

Toda eno vam povemo! Če boste naše oné tako poongavili, nam ravno nasprotno ongavili, kakor mi ongavimo, bo naša oné kmalu pri oném in potem boste dobili po onéh, da bodo vaši oné po onéh ongavili. Naša oné je velika; toda kedar nam pa poongavi, utegnemo biti kakor oné, ki vsakega razongavi, kateri mu ongavi. Z nami pa res že ongavijo, kakor oné z oném.

Poglejte v oné! Tam so z oném tako dolgo ongavili, da se je razongavilo, ko je bila njegova oné pri oném. Gorjé pa oném, kedar se onó razongavi! Se oné je šla oném ongavit, vsa oné je pri oném.

Pri nas se ongave oné menda nalašč preongavljajo, kajti kar se zdaj ongavi, se pravi onem v oné ongaviti. Kaj ne, naši oné so dobri, da z njimi vaše oné ongavite; če pa mi kaj ongavimo, pa nimate nič ongá za nas. Je to li one? Tako oné je proti vsem oném, ni čuda, da že vse onó ongavi; saj ga vi sami ongavite, da mora ongavo postati.

Toraj poberite oné in izongavite se iz onga, če ne bo na Vašim oném onó ongavilo, da bo ves oné ongav in da Vam bodo vné od ongá ongavile.*)

*) Ali ni ta članek strašno „ongav“, kaj, gosp. c. k. državni pravdnik? Stavec.

Kalteneggerju.

Gospod vitez! Kaj ko bi deželnemu zboru prišlo na misel, ovreči vašo volitev, he? Ali boste potem vse eno deželni glavar?

Iz Pruskega.

Iz Berolina je prišla novica, da bo predlagal nek poslanec, kateri ima poročati čez stan pruskih kaznovalnic, pruskemu ministerstvu in državnemu zboru, naj se v tem spremeni kazenska postava, da se postopači in malopridneži ne bodo več zapirali, timveč v Avstrijo pošiljali, ker se je nadjati, da bodo v Avstriji kmalu postali vsaj deželni glavarji. Kakor se sliši, se bo ta predlog tudi sprejel.

V tretje gre rado.

Hehehe! Dva iz naše šole sta že prišla „cunekst“, imata že „premo“h“. Prvi pridem zdaj jaz na vrsto. Bog vé, kaj bodo meni dali? Sam sem radoveden! V tretje gre rado.

Šafarjev Dolfi.

Nevoščljivost.

Glej ga vraga! Vsim ministrom sem že „avfvartal“, pa še nisem nič dobil. Auersperg mi je ravno pred nosom vzel deželno predsedništvo, zdaj mi pa ta Kaltenegger še glavarstvo vzame! Čemu sem li nemškutar in ustavoverec? Če dolgo nič ne bo, pri moji veri, da pristopim k Slovincem!

Dr. Jože Suppppan.

Le tako naprej!

Za slovenskem deželnem glavarjem dr. Razlagom smo dobili nemškutarja, ki pa je bil vendar še Kranjec. Za Auerspergom smo dobili že trdega Nemca Kalteneggerja. Če bo tako naprej šlo, bomo za Kalteneggerjem dobili kacega — Turka. Mogoče je že!

Čudno!

Sliši se, da bodo nekteri kaplani zaradi političnih agitacij prestavljeni. Kako neki, da se nič ne sliši, tega od c. k. okrajnih glavarjev, predstojnikov in sodnikov? Če grof Auersperg ne vé imen, naj se pri nas oglasi, mi mu jih bomo povedali. Začno se z Auerspergom in nehajo z Wurzbachom radoljškim. Vmes pa jih je veliko, veliko.

Na cesti.

- A. Piskru so bile to noč knjige vkradene.
- B. Kake baže so bile?
- A. Tiste, po katerih se je učil.
- B. A, pojdi, pojdi! Ta je bosa, kdo bo tiste bukve kradel, po katerih se je Pisker učil!

Na potu.

- A. Na kaj misliš, prijatelj?
- B. Na nič!
- A. Na kaj se pa misli, kedar se na „nič“ misli.
- B. Na ministerske ali vladne obljube.

Vzrok in nasledek.

- A. Zakaj poslanec J. v deželnem zboru nikdar nič ne govori?
- B. Ker je moder.
- A. In zakaj je moder?
- B. Ker v deželnem zboru nikdar nič ne govori.

Iz Kamnika.

Zvedeli smo, da je ondotni gospod dekan Jurij Križaj prestavljen zaradi prevelikih agitacij za slovensko reč. Gospod Jurij so neki rekli, da si dajo srce iz života zrezati, da se bo vidilo, da res gori za domačo stvar.

Poglejte no! Do zdaj smo zmiraj mislili, da so gospod Jurij nemškutar! O ti pokrita „rihta“ ti!

Zdaj je vse mogoče!

Če bo tako naprej šlo, kakor gre zdaj, bo nazadnje še gospod Rister — deželni predsednik.

Odgovor „Novicam“.

„Novice“ nama svetujejo, da poskusiva pripomočke, ktere sva nasvetovala zoper živinsko gobenico in parkeljnico, poprej s a m a, da bova videla, da so strupi in škodljivi.

Na to odgovoriva, da sva te pripomočke v enakih slučajih že na sebi poskusila in ker n a m a niso nič škodovala, jih priporočava vnovič prav gorko za živino sploh, ker zdaj veva iz lastne skušnje, da živini nič ne škodujejo.

Vrednika „Laibacherice“ in „Tagblatt“.

Gospodu dr. Bleiweisu.

V občnem zboru slovenske Matice ste rekli: „Če bo moj politični nasprotnik jedel zelje, bom jaz jedel repo“.

To ne velja povsod, kajti če bi bila Vi in Vaš nasprotnik oba na Žabjeku, bi oba — ričet jedla.

„Brencelj“,
ki to vé.

Svarilo.

Tu javno opomnim vsacega, da n a m o j e i m e ljubljanskemu mestnemu odboru (rotovžu) nič ne posodi, kajti jaz ne bom nič plačal zá-nj.

„Brencelj“.

Uganjka.

Kdo je bil živ pri svojem pogrebu nazoč?

bile občinske volivce.

O d g o v o r. Mulej in Obreza na Vrhniki, ko so

Kupuje se

voda ali sploh kaka mokrota, s katero bi se dali

Kravsovcu umiti.

Kdor je kaj ima ali ve kje za-njo, naj se vsaj do novega leta oglasi pri „Brenceljnu“.

Volitve slov. Matice.

Matica. Moj Bog, kaj bo to? Jaz sem jih zbrala pod svojim krilom, da bi zložno pisali za narod. Zdaj so pa obrnili svoje peresa drug proti drugemu. In kako se dajejo!

Duh dr. Tomana. Ne bojte se gospa! Dokler se le črnilo preliva, boj ni nevaren. Sicer pa bo zmaga slovenska, naj bo tih ali unih.

„Brencelj“. Jaz nič ne rečem!

Rešpehtarjova kuharica piše:

Gosp. B. D. v P. (St. V.) Vaša tožba, da so se „fajerberarji“ v vagon tako grdo obnašal, da so šli vsi ldje in tud Vi v drug vagon na prvem štacjon, je verjetna. Neverjetno b' blo le to, de b' se bli „fajerberarji“ enkrat voreng avfiral, zato k' mi tega še nismo nikol slišal. Za koga pa imá svojo rištengo, če b' ž njo ne nagajal? Gasit ne gré drgač koker za probo. Kder bote imel kaj pohvaljivga za te iblajtarje, nam pište, bomo prov rad vzal, zato k nam „fajerberarjev“ še ni nobeden hvalil. To b' blo prov kej novga.

Gosp. V. P. v. O. Oni imajo pa prav. „Brencelj“ b' res ne menjal zdej ne s profesarji, ne z deželnim odbornikam, kar jih je Slobenarjev. Boljš je še na Žabjek bit, koker kakšnemu Piskru avfvarat al pa Kalteneggerji koplemente delat.

Vsim za zamerkat. Pisma in dnar, vse naj se pošilja koker do zdej na redakcijo al vredništvo, ali pa na opravnništvo, kar je vse še zmirej na Hauptplac umera 3. — Žabjek je zaklenjen, ne more priftrogar do „Brenceljna“. — Bo vse glih vse voreng.